

Skladatelj za sva vremena

Riječ je o autoru koji, navršivši netom osmo desetljeće života i primivši najviše državne nagrade, i ne pomišlja zataknuti pero za šesir

Razgovarala: Jagoda Martinčević

Naš uvaženi član, skladatelj Alfi Kabiljo dobitnik je najviše državne nagrade za kulturu i umjetnost *Vladimir Nazor* za životno djelo. Valja mu svakako čestitati, a tim povodom i razgovarati s laureatom koji je tim priznanjem na neki način zaokružio svoje životno djelo. No je li tome baš tako kad je riječ o autoru koji, navršivši netom osmo desetljeće života, i ne pomišlja zataknuti pero za šesir?!

Kreativni »nered«

Sjedimo u njegovoj radnoj sobi obiteljske kuće okružene zelenilom, u kreativnom »neredu« s obilganim klavirom, svakojakom tehničkom aparaturom, mnogobrojnim notnim materijalima, nosačima zvuka, lijepim slikama... i smijemo se još jednoj zadaći koju valja zajednički obaviti. Jesam li ja to postala službeni Kabiljov biograf, s obzirom na sve tekstove koje sam napisala u njegovoj obljetničkoj godini? Počelo je, doduše, još vrlo davno, od praižvedbe njegove *Jalte, Jalte* za koju sam među prvim napisala kritiku, nastavilo se tijekom godina i praćenja njegova skladateljskog rada, sve donedavno, kad smo pred publikom razgovarali u povodu autorskog koncerta na Glazbenoj tribini u Opatiji, potom pripreme opsežne knjižice za *Komornijadu*, također autorski kon-

cert održan u Zagrebu, te još niza tekstova za *Cantus* i dnevni tisak.

Ima li, Alfi, uopće još nešto što vas nisam pitala, nešto o čemu nismo razgovarali? Uostalom, čini mi se da je *Nazor* ono što se kaže »točka na i« jedne karijere. Nije li?

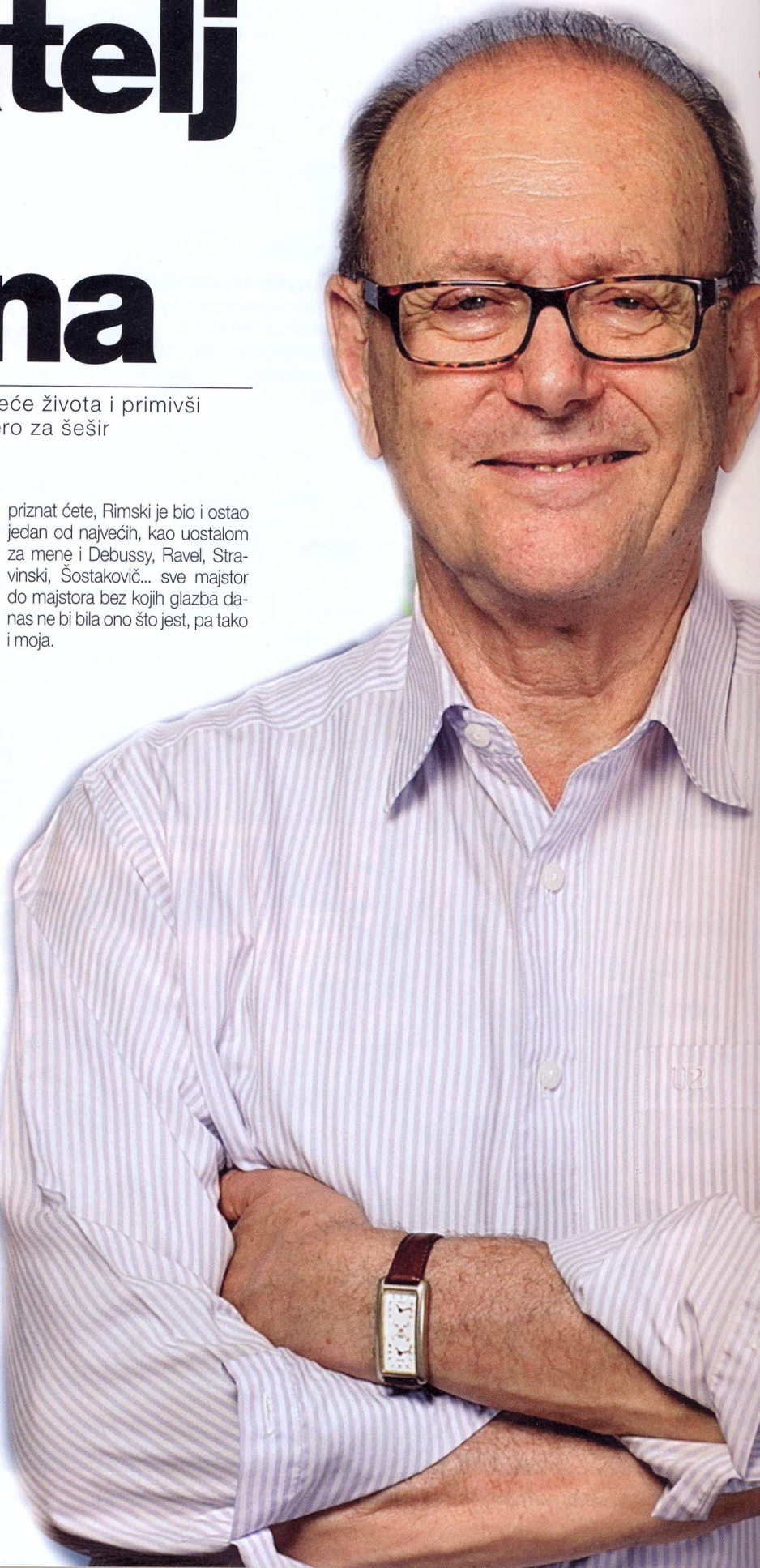
Ha, pa to bi priznanje doista trebalo biti kruna svake karijere, ali »točka na i«, tko to može prosuditi, osim autora? U mom slučaju baš i nije, jer ja radim i dalje i ne namjeravam tako skoro prestati. Evo, da vas malo razveselim, i sve svoje prijatelje, upravo skladam dvije »zafrkantske« skladbe: jednoj je naslov *Instinkt insekta* za trombon i klavir, a drugoj *24 sata jednog kornista*, pa sad vi vidite...

Učenje od majstora

Kažete zafrkantske, ja bih rekla ponovno komorne iz žanra klasične glazbe kojom ste zapravo i obilježili 80. rođendan i 60 godina skladateljskog rada. No dobro, naslovi su šaljivi, no za izvođače će jamačno biti pune ruke posla, što je vidljivo i čujno iz drugih vaših komornih skladbi. Uostalom, trombonistička priča o insektu pomalo asocira na *Bumbarov let* Rimski–Korsakova, a time se opet vraćamo u vaše djetinjstvo i velike uzore koji vas prate cijeli život.

Ma da, o tome smo već razgovarali i ja ne mogu drukčije nego onako kako sam odrastao neprestano slušajući, analizirajući, učeći od najvećih, fasciniran ne samo talentom nego i zanatom, skladateljskim alatima velikih. A

priznat ćete, Rimski je bio i ostao jedan od najvećih, kao uostalom za mene i Debussy, Ravel, Stravinski, Šostakovič... sve majstor do majstora bez kojih glazba danas ne bi bila ono što jest, pa tako i moja.

Ona najšira predodžba o Židovima bankarima i bogatašima posve je pogrešna. Oduvijek je bilo i mnogo siromašnih Židova, ali se u svakoj kući čitalo, sviralo, pjevalo, a često i plesalo. Iz takvog svjetonazora izrasli su mnogi glazbeni geniji, i skladateljski, osobito u Americi u prošlom stoljeću, ali i vrhunski interpreti: pijanisti, violinisti, pjevači, razni instrumentalisti, naposljetku i dirigenti.»

No nisam u vašim skladbama klasične provenijencije primijetila oponašanje, eklekticizam, ni bilo što slično.

Nadam se da niste... jer učiti od najvećih i primjenjivati njihovo znanje i iskustvo nije nikakvo oponašanje, to je poštovanje koje nalaže zdrav razum, a ako uz to imate još i mrvu vlastite invencije koju najčešće zovemo talentom, eto sreće za svakog skladatelja, bio on »ozbiljni« ili »zabavni« ili netko treći, zovite nas kako hoćete.

Put jednog hitmakera

Pa dobro, ponovno pitam: što ste vi kao autor zapravo, odnosno je li postojao prijelomni trenutak kad ste se od hitmakera popularne glazbe i šansone prometnuli u autora tzv. ozbiljne glazbe?

Nije bilo takvog trenutka, bar ga ja nisam osjetio. S obzirom na klasičnu naobrazbu i sve one divne poduke koje sam dobivao od svojih profesora, osobito Rudolfa i Margite Matz, uz sve ono silno slušanje klasika, proučavanje partitura, rekao bih prave gladi za tom glazbom, ja sam odmalena znao da ću jednom početi pisati i klasiku, iako sam počeo sa zabavnom glazbom i s njom stvorio popularnost koja se brzo prelila i u mjuzikle.

Nema vas puno takvih s najrazličitijim skladateljskim sklonostima. Barem ne kod nas, zar ne?

Možda nas nema puno, ali nas ima. U jednoj i drugoj domeni okušalo se nekoliko kolega, poput Arsena Dedića ili Đele Jusića, a danas su nedvojbeno prvaci različitih žanrova Antun Tomislav Šaban i Zlatko Tanodi, kao što bi mogao biti i sjajan Mladen Tarbuk, samo ako bude imao vremena, kao uostalom i Šaban, kojemu umjetničko vrijeme jako puno odnosi predani rad u našem Društvu, i sretni smo što ga imamo kao glavnog tajnika, ali je manje sretno njegovo skladateljstvo. U svakom slučaju, ima kolega koje također krasi svestranost, a onima kojima se to možda ne sviđa, poručujem: to je vaš problem!

Predodžbe i predrasude

No dobro, ostavimo se »kolegijalnih« i inih rasprava koje ionako nikamo ne vode, osobito danas u vremenu totalne pluralizacije stilova, afiniteta, rekla bih i mogućnosti koje su goleme s obzirom na tehnička postignuća i dostupnosti koje nekad skladatelji nisu imali. Vratimo se još malo inspiraciji, onome što autora vodi prema djelu. Kod vas su to u većem dijelu klasičnoga opusa, rekla bih, gotovo programski ili impresionistički motivi, dakako u najširem smislu; mnoge vaše skladbe

imaju priču, a neke i folklorni, etno ugođaj. *Liburnijski trio* smatraju jednom od vaših najuspješnijih skladbi koja se dijelom temelji na istarskom idiomu, dok se u *Guslaču na ulici* može prepoznati i utjecaji židovske glazbe s obzirom na inspiraciju Yehudijem Menuhinom, Sarajevom, srušenom sefardskom crkvom... Zanimam me zašto u vašim skladbama nema više tog prekrasnog židovskog melosa, s obzirom na vaše podrijetlo.

Ima ga toliko koliko ga treba biti i osjetim potrebu za njim. Znači, ja zaista ponosim svojim sefardskim podrijetlom i svime što su Židovi dali svjetskoj kulturi, napose glazbi. Ona naravno predodžba o Židovima bankarima i bogatašima posve je pogrešna. Oduvijek je bilo i mnogo siromašnih Židova, ali se u svakoj kući čitalo, sviralo, pjevalo, a često i plesalo. Iz takvog svjetonazora izrasli su mnogi glazbeni geniji, i skladateljski, osobito u Americi u prošlom stoljeću, ali i vrhunski interpreti: pijanisti, violinisti, pjevači, razni instrumentalisti, naposljetku i dirigenti, iako recimo manje poznato da je nekad carskoj Rusiji Židovima bilo dopušteno učiti sve osim dirigranja. Zvuči čudno, ali tako je bilo.

A danas ćemo se zacijelo složiti kako je Daniel Barenboim ako ne prvi, a onaj jedan od najvećih svjetskih pijanista i

Kabiljev mjuzikl *Kralj je gol* s velikim je uspjehom ovoga ljeta izveden u Gradišću (Austrija)

Ali Kabiljo sa sudionicama izvedbe svojega mjuzikla *Kralj je gol* iz amaterske kazališne skupine Mlada inicijativa Mjenovo u Gradišću

dirigenata. I dirigira Wagnera u Izraelu, što je još donedavno bilo nezamislivo.

Naravno da se slažemo, obožavam ga!

Volio bih da...

A što kažete na našu današnju situaciju s glazbom općenito?

Dobra je, koliko se trudimo da takva bude. A to znači da ipak nije dobra ako se još više ne potrudimo. Moram istaknuti primjer našeg Društva i ZAMPA koje je posve u službi autora i njihove glazbe, ali još uvijek, ma koliko se trudili, ne uspijevamo dovesti u red sve ono što se na internetu događa s našom glazbom bez pristojne naknade autorima. To je pitanje intelektualnog vlasništva koje se mora poštovati ma kakvo globalizacijsko vrijeme bilo. Nadalje, vječno je pitanje i izvođenje hrvatske glazbe u našim ansamblima, ono se postupno popravlja, svijetli primjer je Simfonijski orkestar HRT-a s dirigentom Mladenom Tarbukom, no još uvijek ostaju velike praznine i nepravde u stimulaciji naših autora o čemu treba brinuti država, bez

obzira na to koliko je mali udio budžeta za kulturu; festivale treba obvezati da izvode glazbu hrvatskih autora, prosvjedovali smo i zbog priče o *Eurosongu* ove godine jer tko bi trebao predstavljati Hrvatsku nego hrvatski autori, ali nas nije nitko ništa pitao..., i tako dalje i tome slično, mogli bismo unedogled nabrajati. Primjerice, volio bih da šansona kod nas ponovno zaživi u onom intenzitetu kakav je nekad bio, a volio bih također da se stvari decentraliziraju onako kako sam vidio u Požegi, čija glazbena škola ima bolju i ljepšu koncertnu dvoranu nego neke u Beču, a Split i Dubrovnik ih uopće nemaju. Svašta bi se još moralo dogoditi da bismo mogli biti zadovoljni glazbenim životom u našoj sredini. Silno smo talentiran narod, imamo autore, izvođače, entuzijazam, no treba novca i političke volje, a osobito svijesti o kulturi čiji je glazba važan i nezaobilazan segment, no danas je u nekim glavama još uvijek ili ukras ili nužno zlo.

Život nakon Nazora

Puno smo toga rekli, no zacijelo nismo

sve. Dakle, osim vašeg *Insekta* i njegova instinkta, ima li kod vas još što novo?

Ima, kako da ne. Upravo sam dobio ponude da se moja *Komornijada* preseli u Québec i Toronto, gdje bi uz njihove izvođače na koncertima sudjelovali i naši — Tamara Jurkić Sviben i Hrvoje Pintarić. Njima se sviđa, a ja sam zaista ponosan što će se hrvatska glazba opet malo svirati u dalekom svijetu. Dakle, *Nazor* nije »točka na i«. Zahvalan sam na priznanju koje vrednuje prošlost, no ja živim u sadašnjosti i bliskoj budućnosti. Ali rado se prisjećam onoga što je bilo, a toga ne bi bilo bez mojih brojnih dragocjenih suradnika: Milana Grgića, Drage Britvića, Arsena, Miše Doležala, Mate Marasa, Ivice Krajača i mnogih drugih te dakako sjajnih pjevača i instrumentalista. I oni su dio mojeg *Nazora*.

Maestro Kabiljo, još jedanput vam u ime HDS-a, časopisa *Cantus* i svoje ime najsrdačnije čestitam na *Nazorovu* nagradi i želim još mnogo stvaralačkih godina, partija tenisa i vedrog života u vašoj (uglazbljenoj) Svjetskoj hedonističkoj stranci.

Silno smo talentiran narod, imamo autore, izvođače, entuzijazam, no treba novca i političke volje, a osobito svijesti o kulturi čiji je glazba važan i nezaobilazan segment, no danas je u nekim glavama još uvijek ili ukras ili nužno zlo.